



Riksspelmännen Nelly och Folke Östlund hörde till de uppmärksamma de gästerna vid Sörmlands spelmansförbund

## När spelmän möts: *Stamp i drängstuga och valsernas kung.*

Yrsnön stod vit utanför de höga fönstren till Gnesta hotell när Södermanlands spelmansförbund på lördagen höll sitt årsmöte. Men spelmännen höll värmen uppe med en timmes allspel. Under ledning av sin unge ordföranden Arne Blomberg från Södertälje spelade 100-talet spelmän — i strikt svart kostym mest — brudmarscher, steklåtar och valser. Riktig högtid blev det när 85-åriga Ivar Boström lyfte stråken och spelade vals och polka. Så inspirerat spelar man bara om man är son till "valsernas konung", den legendariske Floda-spelmannen Albert Boström.

Vackra dräkter från By socken i Södra Dalarna bar riksspelmännen Folke och Nelly Östlund. De hade kommit till mötet introducerade av Sven-

ska Ungdomsringens Erik Sandström, i vacker Ljusdals-dräkt.

Folke och Nelly Östlund är ett aktuellt spelmanspar. De har nyligen gett ut en LP med spel-

manslåtar från Dalarna och Hälsingland. De vill aktualisera de gamla låtarna från södra Dalarna.

SIDAN 3

# Intensifierad låtinsamling

Med en egen, nyreparerad nyckelharpa kom Styrbjörn Bergelt till årsmötet. Tillsammans med sin kamrat Håkan Andersson brukar de träffas i Stocknolm och spela nyckel. Mest blir det gamla Upplands-låtar.

— Vi är inte organiserade. Men vi brukar åka ut så mycket vi hinner för att träffa spelmän, berättade Styrbjörn Bergelt, som hittade sin 100-åriga nyckelharpa på en auktion. Vi är fascinerade av nyckelharpan — med sina bordun-strängar och anknytning till medeltid.

## ★ EN VALS FRÅN WAPPERSTA

Med en 2-radig magdeburgare under armen kom Wappersta-Lasse — Gustaf Larsson — till Gnesta hotell. Han kom för att spela bl a Wappersta-vals.

— Den spelade en kusk på Wappersta på fiol medan godsägaren ackompanjerade på piano berättade Wappersta-Lasse. Det skedde vår och höst på 1880-talet när godsägarens fru skulle köras in till Stockholm för att nykipera sig. Därför kallas den också "Gammal herrgårdsvals".

Men jag brukar säga att den kan rent av vara komponerad av Gubben Noack eller av Sten Broman!

## ★ STAMP MED KLACKJÄRN

Men Wappersta-Lasse underhöll också med sin egen låt "Stamp i drängstuga".

— Det var stamp värre förr på danserna, sade Wappersta-Lasse, när man dansade och spelade på logkistan i stövlar med rediga klackjärn!

Ofta var det "skrammeldanser" Då fick någon gå runt med hatt eller fat för att få ihop till spelmannslanten. Ibland låg det kanske bara 2:50 på fatet ...

"Handklaverslåt från Vikbolandet" har liksom blivit min signaturlmelodi, säger Wappersta-Lasse och tar några tag på sin färggranna magdeburgare. Den har jag efter bondkomikern Calle Lindström från Norrköping som for runt Sveriges folkparker på 20-talet. Han var litet originell för han basade med högern ...

Så blev det slut på spelmannshistorierna kring borden, för allspelet och de privata improvisationerna. Nu skulle det hållas årsmöte!

## ★ 40 NYA MEDLEMMAR

Aldermannen bland Sörmlands spelmän — Gustaf Wetter från Katrineholm — var på grund av sjukdom förhindrad att delta i mötet. Men Arne Blomberg erinrade om Gustaf Wetters förestående 70-årsdag — en högtidsdag för Sörmlands alla spelmän!

— Det känns oerhört skönt, tyckte Arne Blomberg när han summerade att spelmannsförbundet under året fått 40 nya medlemmar. Det är första gången förbundet går med vinst medlemsmässigt!

Som ordförande under mötet satt skäggyvige riksspelmannen Bertil Rydberg, som sekreterare dansspecialisten Henry Sjöberg.

## ★ GAMMALDAGS JULITA-STÄMMA

Många kommande evenemang noterades under mötet: den 21 april framträder spelmännen tillsammans med Sörmländska ungdomsringen i Stallarholmen med lokalt material, sånger, danser, lekar, liknande framträdanden planeras också i Flen och Oxelösund.

20 maj — Kristi Himmelsfärdsdag blir det traditionell stämma på Torekällberget. Midsommardagen blir det gammaldags stämma i Julita. 22 augusti samlas man till folkmusikens och folkdansens dag i Eskilstuna. Den 16 oktober blir det en ny kurs för spelmän och dansare på Sundbyholm.

## ★ 2.000 TILL ESKILSTUNA

Man planerar även en ren spelmannskurs med gehörsspel, instrumenthistoria och musikhistoria på programmet.

Lördagen den 28 augusti inbjuder Stockholms spelmannsgille till stämma på Skansen.

En av årets stora satsningar blir barn — och ungdomstinget i Eskilstuna den 17—21 juni — med 2000 unga spelmän och dansare som redan har anmält sig!

En stunds het diskussion blev det kring planerna på fortsatt insamlingsarbete av gamla låtar i Sörmland.

— Men det gäller också att fånga in ramen kring låtarna, poängterade Arne Blomberg. Vad man dansade till de gamla låtarna, hur man såg på spelmännen, vardagens sysslor och bruk. Allt är en helhet! Man får inte glömma bort att det är ett vetenskapligt material man samlar in. Det skall vara optimalt bra!

Man enades om att få kontaktmän till den speciella insamlingskommittén från de olika lokala spelmannsgillena.

## ★ DEN NYA STYRELSEN

Styrelsen blev följande Arne Blomberg, Södertälje, ordförande, samt Gustaf Wetter, Katrineholm, Henry Sjöberg, Rönninge, Allan Ljungdahl, Södertälje, Bo Carlsson, Södertälje, Thure Enberg, Södertälje. Revisorer: Fritjof Nyberg och Hugo Lindström. Låtkommitté: Arne Blomberg, Gustaf Wetter, Nils Lindvall och Arvid Karlsson. Kontaktmän i inspelningsarbetet: Katrineholm: Tyre Wedberg, Eskilstuna: Bo Björkman. Södertälje: Thure Enberg. Nyköping: Gustav Nordin. Gnesta: Christina From. Lilla Malma: Bror Andersson. Trosa: Helmer Johansson. Kolmården: Nils Pettersson. Valberedning: Stig Söderström, Gnesta, Erik Lindell, Katrineholm, arvid Karlsson, Nyköping.

Bland gästerna på mötet märktes representanter från Östergötlands Spelmannsförbund, Örebro Läns folkmusikförbund, Stockholms spelmannsgille och Sörmländska Ungdomsringen.

CHRISTER DUKE

— Fredagen den 2 april 1969

## Liv i glasbruket

En majdag 1969 släcktes glugnarna i Alsterbro, Sveriges äldsta brukbara glashytta i t. Som sedan dess har stått och kall. Nu planerar några konstnärer att blåsa liv och vme i bruket igen. Och bli herrar på hyttan om somrar i framtiden.

## Äktenskapsbetyg



De flesta äkta män påmin mig om en orangutang som söker spela fiol.

Honoré de Balzac (1799—1850)